

ZDROJE PRO HODNOCENÍ INGREDIENCÍ

Přehled databází, institucí, legislativy a odborné literatury, ze kterých vychází hodnocení v aplikaci GreenScan.

Jak zdroje používáme

Nepracujeme s jedním žebříčkem ani s jedinou databází. Porovnáváme oficiální klasifikaci, legislativu, odborná stanoviska a vědecké studie a vždy sledujeme také kontext použití ingredience.

Kontakt a další informace

E-mail: info@greenscan.cz

Web: Green-Gate.eu

Aplikace a projekt: GreenScan / GreenGate₂

Co-funded by
the European Union

01

Jak se zdroji pracujeme

Co má v hodnocení největší váhu a proč nestačí jeden údaj.

Základní princip

Hodnocení ingredience nevychází z jediného údaje ani z prostého seznamu rizik. Sledujeme typ a kvalitu důkazů, regulační stav, koncentraci, způsob a četnost použití, reálnou expozici, cílovou skupinu a možné dopady na zdraví i životní prostředí.

Tři úrovně zdrojů

1 Oficiální a legislativní zdroje

Nejvyšší váhu mají právní předpisy, oficiální klasifikace, databáze a stanoviska institucí, například ECHA, Evropská komise, SCCS, SCHEER, REACH, CLP, CosIng, MŽP, SZÚ a SÚKL.

2 Vědecké studie a odborné přehledy

Velkou váhu mají kvalitní studie, systematické přehledy, metaanalýzy a články z relevantních odborných časopisů. Posuzujeme metodiku, velikost souboru, typ studie, opakovatelnost a soulad s dalšími důkazy.

3 Doplnkové zdroje a knihy

Používáme je pro širší kontext, vysvětlení pojmů nebo historický pohled.

Důležité upozornění

Tento dokument má informační a vzdělávací charakter. Nejde o úplný seznam zdrojů ani o právní, toxikologické, zdravotní nebo bezpečnostní posouzení konkrétní ingredience či produktu. Rozhodující je vždy aktuální znění právních předpisů, stanovisko příslušné instituce, dokumentace výrobce a u léčiv příbalová informace.

Obsah dokumentu

- 02 Legislativa a systém hodnocení
- 03 Kosmetické databáze a názvosloví
- 04 Vědecké výbory a instituce EU
- 05 České státní a odborné zdroje
- 07 Vědecké databáze a vyhledávače
- 08 Vědecké časopisy a platformy
- 09 Mezinárodní instituce
- 10 Doplnková literatura
- 11 Závěrečné upozornění a kontakt

02

Legislativa a systém hodnocení

Evropský právní rámec, klasifikace nebezpečnosti a interní věty GreenScan.

REACH

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: REACH je hlavní evropské nařízení pro chemické látky. Název vychází z anglického „Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals“, tedy registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek. REACH má chránit zdraví lidí a životní prostředí před riziky chemických látek. Vztahuje se na látky vyráběné v EU i na látky dovážené do EU. Výrobci a dovozci mají povinnost znát vlastnosti látek, které uvádějí na trh, a poskytovat k nim potřebné informace. U některých zvláště nebezpečných látek, například látek vzbuzujících mimořádné obavy, může REACH vést k omezení nebo povolování jejich používání.

Jak jej využíváme: Z nařízení čerpáme informace o registraci látek, omezeních, povolování, látkách vzbuzujících mimořádné obavy a povinnostech platných na trhu EU.

ECHA

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: ECHA – European Chemicals Agency je Evropská agentura pro chemické látky. Spravuje odborné informace o chemických látkách, jejich klasifikaci, bezpečnosti, omezeních a povinnostech podle evropské chemické legislativy.

Jak jej využíváme: ECHA patří mezi naše hlavní zdroje. Ověřujeme v ní klasifikaci látek, výstražné údaje, omezení, regulatorní stav a dostupná data o dopadech na zdraví a životní prostředí.

CLP

KLASIFIKACE

Co zdroj obsahuje: CLP je evropské nařízení o klasifikaci, označování a balení chemických látek a směsí. Navazuje na celosvětový systém GHS. CLP určuje, jak se mají nebezpečné látky a směsi klasifikovat a označovat. Díky tomu se na obalech a v bezpečnostních listech objevují například výstražné symboly, signální slova, H věty a P věty.

Jak jej využíváme: Z CLP přebíráme harmonizovanou klasifikaci, třídy nebezpečnosti, výstražné symboly a zejména H věty používané při negativním hodnocení ingrediencí.

GHS

KLASIFIKACE

Co zdroj obsahuje: GHS znamená Globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemikálií. Jde o mezinárodní systém, který sjednocuje způsob, jak se popisuje nebezpečnost chemických látek a směsí. Evropské nařízení CLP z GHS vychází a převádí ho do evropského právního rámce.

Jak jej využíváme: GHS používáme jako mezinárodní rámec pro porozumění klasifikaci nebezpečnosti a jejímu převodu do evropského systému CLP.

H věty

KLASIFIKACE

Co zdroj obsahuje: H věty jsou standardizované věty o nebezpečnosti. Popisují konkrétní riziko látky nebo směsi, například toxicitu, dráždivost, karcinogenitu, mutagenitu, vliv na reprodukci nebo toxicitu pro vodní organismy. GreenScan z H vět vychází zejména při negativním hodnocení ingrediencí. Pokud H věty nepokrývají některé vlastnosti, které jsou pro naše hodnocení důležité, doplňujeme je vlastním interním systémem GS vět.

Jak jej využíváme: H věty jsou jedním ze základních podkladů pro negativní hodnocení. Ukazují standardizovaně popsaná rizika pro zdraví člověka i životní prostředí.

GS věty

INTERNÍ SYSTÉM

Co zdroj obsahuje: GS věty jsou interní systém GreenScan. Používáme je pro vlastnosti, které nejsou vždy dostatečně zachycené v běžných H větách, ale jsou důležité pro pochopení dopadu ingredience. Může jít například o podezření na endokrinní působení, bioakumulaci, perzistenci v prostředí, problematický původ suroviny, mikroplasty, špatnou odbouratelnost nebo jiné vlastnosti související se zdravím a životním prostředím. GS věty nepoužíváme libovolně. Opíráme je o odborné zdroje, studie, databáze nebo stanoviska institucí.

Jak jej využíváme: GS věty doplňujeme tam, kde běžné H věty nevystihují vlastnosti důležité pro GreenScan, například endokrinní působení, perzistenci, bioakumulaci, mikroplasty nebo problematický původ suroviny. Každá GS věta musí mít oporu v odborných datech.

G věty

INTERNÍ SYSTÉM

Co zdroj obsahuje: G věty jsou interní systém GreenScan pro pozitivní vlastnosti ingrediencí. Pomáhají popsat, kdy má ingredience pro pokožku, vlasy nebo produkt užitečnou funkci. Patří sem například hydratační, regenerační, zklidňující, antioxidační nebo ochranný účinek, podpora hojení, ochrana kožní bariéry nebo jiná pozitivní funkce.

Jak jej využíváme: G věty používáme pro srozumitelný popis pozitivních funkcí ingrediencí, například hydratačního, zklidňujícího, antioxidačního nebo ochranného účinku.

03

Kosmetické databáze a názvosloví

Jak identifikujeme ingredience a ověřujeme jejich kosmetické funkce a právní kontext.

INCI

IDENTIFIKACE

Co zdroj obsahuje: INCI znamená International Nomenclature Cosmetic Ingredient. Jde o mezinárodní názvosloví kosmetických ingrediencí. INCI názvy se používají ve složení kosmetických produktů, aby bylo možné stejnou ingredienci identifikovat napříč výrobky, značkami a zeměmi. Na kosmetickém produktu jsou ingredience uvedeny ve složení obvykle sestupně podle množství, tedy od nejvíce zastoupené po méně zastoupené. Ingredience v nízké koncentraci a některé barvicí látky mohou mít podle pravidel výjimky.

Jak jej využíváme: INCI používáme k jednoznačnému přiřazení ingredience ze složení produktu k záznamu v databázi GreenScan a k propojení názvů napříč jazyky a značkami.

CosIng

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: CosIng je databáze Evropské komise pro kosmetické látky a ingredience. Obsahuje informace o kosmetických ingrediencích, jejich funkcích, názvech a vazbě na evropskou kosmetickou legislativu. CosIng je pro GreenScan důležitý hlavně pro ověřování názvů ingrediencí, jejich funkcí a legislativního kontextu. Samotná databáze má informační charakter a nenahrazuje kompletní posouzení bezpečnosti konkrétního produktu.

Jak jej využíváme: V CosIng ověřujeme oficiální INCI názvy, deklarované kosmetické funkce a vazby na evropskou kosmetickou legislativu. Databázi nepoužíváme jako samostatný důkaz bezpečnosti.

Nařízení o kosmetických přípravcích

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 je základní evropský předpis pro kosmetické přípravky. Řeší bezpečnost, označování, odpovědnou osobu, zakázané a omezené látky, povolené konzervanty, UV filtry, barviva a další pravidla pro kosmetiku na trhu EU. GreenScan zohledňuje tento rámec zejména při práci s kosmetickými ingrediencemi, jejich funkcemi a legislativními omezeními.

Jak jej využíváme: Z nařízení čerpáme informace o zakázaných a omezených látkách, povolených konzervantech, UV filtrech, barvivech, značení a dalších pravidlech pro kosmetiku na trhu EU.

Pozor na význam databáze

Záznam ingredience v databázi nebo povolení jejího použití v kosmetice neznamena automaticky, že je vhodná pro každého, v každé koncentraci a při každém způsobu použití. Vždy záleží na konkrétní expozici a formulaci produktu.

04

Vědecké výbory a instituce EU

Odborná stanoviska, právní dokumenty a hodnocení rizik na evropské úrovni.

SCCS / VVBS

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: SCCS – Scientific Committee on Consumer Safety, česky Vědecký výbor pro bezpečnost spotřebitele, vydává odborná stanoviska k bezpečnosti nepotravinářských spotřebních výrobků.

Jak jej využíváme: Stanoviska SCCS používáme zejména u kosmetických ingrediencí, konzervantů, barviv, UV filtrů, alergenů a dalších látek s přímou expozicí spotřebitele.

SCHEER

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: SCHEER – Scientific Committee on Health, Environmental and Emerging Risks je Vědecký výbor pro zdravotní, environmentální a vznikající rizika. Zabývá se zdravotními a environmentálními riziky, včetně nově vznikajících rizik. Pro GreenScan je relevantní tam, kde hodnotíme dopad látek na životní prostředí, lidské zdraví nebo kombinovaná rizika.

Jak jej využíváme: Stanoviska SCHEER využíváme u témat, která propojují lidské zdraví, životní prostředí a nově vznikající rizika.

Evropská komise

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: Evropská komise je výkonný orgán Evropské unie. V oblasti chemických látek a kosmetiky připravuje a uplatňuje pravidla, spravuje některé databáze a vydává dokumenty k ochraně zdraví spotřebitelů a životního prostředí.

Jak jej využíváme: Z dokumentů Evropské komise čerpáme aktuální právní a metodický kontext k REACH, CLP, kosmetice, databázi CosIng a vědeckým výborům EU.

EFSA

OFICIÁLNÍ EU

Co zdroj obsahuje: EFSA – European Food Safety Authority je Evropský úřad pro bezpečnost potravin. Hodnotí rizika spojená s potravinami, krmivy, kontaminanty, pesticidy a dalšími látkami, které mohou ovlivňovat zdraví člověka prostřednictvím stravy.

Jak jej využíváme: EFSA využíváme jako doplňkový odborný zdroj při hodnocení širší expozice člověka chemickým látkám přes potraviny, kontaminanty, pesticidy nebo životní prostředí.

05

České státní a odborné zdroje

Český právní, zdravotní a environmentální kontext.

Ministerstvo životního prostředí ČR

OFICIÁLNÍ ČR

Co zdroj obsahuje: Ministerstvo životního prostředí ČR poskytuje informace k chemickým látkám, českému chemickému zákonu a evropským předpisům REACH a CLP.

Jak jej využíváme: Materiály MŽP používáme pro český legislativní a environmentální kontext, zejména u REACH, CLP, chemického zákona, odpadů, vody a dopadů látek na přírodu.

CENIA

OFICIÁLNÍ ČR

Co zdroj obsahuje: CENIA je Česká informační agentura životního prostředí. Poskytuje odbornou podporu v oblasti životního prostředí a zveřejňuje informace k vybraným environmentálním tématům, včetně chemických látek a CLP.

Jak jej využíváme: Z materiálů CENIA čerpáme český environmentální kontext, data a odborné informace k vybraným tématům životního prostředí a chemických látek.

SZÚ

OFICIÁLNÍ ČR

Co zdroj obsahuje: Státní zdravotní ústav je odborná instituce v oblasti ochrany veřejného zdraví. Věnuje se mimo jiné kosmetickým přípravkům, toxikologii, zdravotní bezpečnosti a laboratornímu hodnocení.

Jak jej využíváme: SZÚ používáme jako český odborný zdroj k ochraně veřejného zdraví, kosmetice, toxikologii, zdravotním rizikům a bezpečnosti spotřebitele.

SÚKL

OFICIÁLNÍ ČR

Co zdroj obsahuje: Státní ústav pro kontrolu léčiv je hlavní česká instituce pro dohled nad léčivý a zdravotnickými prostředky.

Jak jej využíváme: U léčivých přípravků a látek používaných v léčivech ověřujeme oficiální informace v databázích a dokumentech SÚKL. Rozhodující zůstává příbalová informace a doporučení lékaře nebo lékárníka.

NZIP

OFICIÁLNÍ ČR

Co zdroj obsahuje: Národní zdravotnický informační portál poskytuje srozumitelně zpracované zdravotnické informace pro veřejnost. Může sloužit jako doplňkový zdroj k tématům zdraví, bezpečnosti kosmetiky, alergií, pokožky a prevence.

Jak jej využíváme: NZIP používáme jako doplňkový a srozumitelný zdroj pro veřejnost k tématům zdraví, alergií, pokožky, prevence a bezpečného používání výrobků.

06

Identifikace chemických látek

CAS RN / CAS číslo

IDENTIFIKACE

Co zdroj obsahuje: CAS Registry Number je registrační číslo chemické látky. Slouží k přesné identifikaci látky napříč databázemi, jazyky a názvy. Jedna látka může mít více různých názvů, synonym nebo obchodních označení. CAS číslo pomáhá ověřit, že se skutečně jedná o stejnou chemickou látku.

Jak jej využíváme: CAS číslo používáme k přesné identifikaci chemické látky a ke kontrole, že různé názvy, synonyma nebo obchodní označení odkazují na stejnou látku.

PubChem

IDENTIFIKACE

Co zdroj obsahuje: PubChem je veřejná databáze chemických látek spravovaná americkým National Center for Biotechnology Information. Obsahuje informace o chemické struktuře, názvech, identifikátorech, vlastnostech a odkazy na další zdroje.

Jak jej využíváme: V PubChem ověřujeme strukturu látky, identifikátory, synonyma a odkazy na další databáze a odbornou literaturu.

Proč je přesná identifikace důležitá

Jedna chemická látka může mít více názvů, synonym nebo obchodních označení. Bez ověření identifikátoru hrozí, že budou data přiřazena k jiné látce nebo jiné formě látky.

07

Vědecké databáze a vyhledávače

Kde dohledáváme studie, plné texty, autory a odborný kontext. Kvalitu důkazu určují metodika, typ studie, velikost souboru, statistické zpracování, omezení a soulad s dalšími výsledky. Jednotlivou studii proto neposuzujeme izolovaně.

PubMed

VĚDECKÝ

Co zdroj obsahuje: PubMed je databáze biomedicínské odborné literatury. Obsahuje citace a abstrakty článků z oblasti medicíny, biologie, toxikologie, farmacie a dalších zdravotnických oborů. PubMed sám o sobě nehodnotí kvalitu každé studie. Pomáhá ale dohledat odborné články, systematické přehledy a výzkumy k dané látce nebo zdravotnímu účinku.

Jak jej využíváme: V PubMed vyhledáváme biomedicínské studie, systematické přehledy a výzkumy k účinkům látek na zdraví. Samotné zařazení článku v databázi nepovažujeme za potvrzení jeho kvality.

PubMed Central

VĚDECKÝ

Co zdroj obsahuje: PubMed Central je volně dostupný archiv plných textů odborných biomedicínských a přírodovědných článků. Je užitečný tam, kde je potřeba pracovat nejen s abstraktem, ale i s celou studií.

Jak jej využíváme: PubMed Central využíváme pro práci s plnými texty studií, když nestačí abstrakt a je potřeba posoudit metodiku, výsledky a omezení výzkumu.

ScienceDirect

VĚDECKÝ

Co zdroj obsahuje: ScienceDirect je databáze vědeckých článků a knižních kapitol. Pro GreenScan je důležitá hlavně při dohledávání studií z toxikologie, environmentální chemie, kosmetických ingrediencí, farmacie, mikroplastů a vlivu chemických látek na zdraví a životní prostředí. ScienceDirect provozuje vydavatelství Elsevier.

Jak jej využíváme: V ScienceDirect dohledáváme plné texty studií a kapitol z toxikologie, environmentální chemie, kosmetické vědy, farmacie, mikroplastů a dalších relevantních oblastí.

Elsevier

VĚDECKÝ

Co zdroj obsahuje: Elsevier je vědecké vydavatelství a provozovatel databáze ScienceDirect. Není to samostatný důkaz bezpečnosti nebo rizikovosti látky, ale publikuje a zpřístupňuje odborné časopisy, knihy a studie, které mohou být pro hodnocení relevantní.

Jak jej využíváme: Elsevier vnímáme jako vydavatele a provozovatele odborných platform. Samotné jméno vydavatele není důkazem bezpečnosti ani rizikovosti; rozhodující je kvalita konkrétní publikace.

Web of Science

VĚDECKÝ

Co zdroj obsahuje: Web of Science je citační databáze odborné literatury. Pomáhá při hledání vědeckých článků a ověřování odborného kontextu.

Jak jej využíváme: Web of Science používáme k vyhledávání odborné literatury, souvisejících publikací a ověřování citačního a odborného kontextu.

08

Vědecké časopisy a platformy

Příklady odborných periodik, ze kterých podle tématu čerpáme.

Při ověřování informací pracujeme také s články z odborných časopisů a vydavatelských platform. Výběr vždy závisí na tématu a kvalitě konkrétní publikace. Mezi pravidelně využívané nebo relevantní zdroje patří:

Science

multidisciplinární vědecký časopis vydávaný AAAS

Nature

multidisciplinární vědecký časopis a platforma Nature Portfolio

The Lancet Planetary Health

zdraví člověka, životní prostředí a udržitelnost

Environmental Health Perspectives

vztah životního prostředí a lidského zdraví

Environmental Science & Technology

environmentální chemie, technologie a dopady znečištění

Environment International

veřejné zdraví, životní prostředí a hodnocení rizik

Chemosphere

chemické látky v prostředí a environmentální toxikologie

Journal of Hazardous Materials

nebezpečné látky a jejich dopady

Toxicology and Applied Pharmacology

působení chemických látek a léčiv

International Journal of Cosmetic Science

kosmetická věda, dermatologie a výzkum kosmetiky

Jak hodnotíme vědecké důkazy

Pokud je to možné, dáváme přednost systematickým přehledům, metaanalýzám, stanoviskům odborných institucí, opakovaně potvrzeným výsledkům a zdrojům s jasně popsanou metodikou.

09

Mezinárodní instituce

Globální metodiky a odborné přehledy, které doplňují evropské a české zdroje.

WHO

MEZINÁRODNÍ

Co zdroj obsahuje: WHO – World Health Organization je Světová zdravotnická organizace. V oblasti chemických látek se věnuje zejména dopadům chemických látek na zdraví, prevenci rizik a podpoře bezpečnějšího nakládání s chemickými látkami.

Jak jej využíváme: Stanoviska a přehledy WHO využíváme k tématům dopadů chemických látek na zdraví, prevence rizik a bezpečnějšího nakládání s chemickými látkami.

OECD

MEZINÁRODNÍ

Co zdroj obsahuje: OECD poskytuje metodiky a dokumenty k chemické bezpečnosti, testování chemických látek, hodnocení rizik a prevenci znečištění.

Jak jej využíváme: Metodiky OECD používáme pro kontext testování chemických látek, chemické bezpečnosti, hodnocení rizik a prevence znečištění.

EPA

MEZINÁRODNÍ

Co zdroj obsahuje: U.S. EPA je Agentura pro ochranu životního prostředí USA. Může být doplňkovým zdrojem pro informace o chemických látkách, životním prostředí, vodě, odpadech, pesticidech a hodnocení rizik.

Jak jej využíváme: U.S. EPA používáme jako doplňkový zdroj k chemickým látkám, vodě, odpadům, pesticidům, životnímu prostředí a metodám hodnocení rizik.

10

Doplňková literatura

Knihy používáme pro širší kontext, vysvětlení pojmů a historický pohled. Knižní a popularizační zdroje nebývají hlavním podkladem pro finální hodnocení rizikovosti.

Kosmetika a ingredience

Název

Cosmetics Unmasked: Your Family Guide to Safe Cosmetics and Allergy-Free Toiletries
Stephen Antczak, Gina Antczak
ISBN: 0-00-710568-1

A Consumer's Dictionary of Cosmetic Ingredients: Complete Information About the Harmful and Desirable Ingredients Found in Cosmetics and Cosmeceuticals
Ruth Winter, M.S.
ISBN: 1-4000-5233-5

Toxic Beauty: The Hidden Chemicals in Cosmetics and How They Can Harm Us
Dawn Mellowship
ISBN: 978-1-85675-306-7

Milady's Skin Care and Cosmetic Ingredients Dictionary
Natalia Michalun, Varinia Michalun
ISBN: 1-4354-8020-1

Tajemství kosmetiky
Vít Syrový
ISBN: 978-80-903137-7-4

What's Really in Your Basket?: An Easy to Use Guide to Food Additives and Cosmetic Ingredients
Bill Statham
ISBN: 1-84024-607-3

Kosmetik-Inhaltsstoffe von A bis Z
Der kritische Ratgeber
ISBN-13: 978-3855029747

Kursbuch Kosmetik
Rita Stiens
ISBN-13: 978-3517076041

Potravin, výživa a rostlinné zdroje

Název

Tajemství výrobců potravin
Vít Syrový
ISBN: 978-80-903137-9-8

Zelené koření
Zdenka Krejčová, Dagmar Lánská
ISBN: 978-80-7442-070-2

Genius Foods: Become Smarter, Happier, and More Productive While Protecting Your Brain for Life
Max Lugavere
ISBN: 978-80-7555-179-5

11

Závěrečné upozornění a kontakt

Co dokument znamená, co nenahrazuje a jak nám dát vědět o nepřesnosti.

Informační charakter

GreenScan nabízí srozumitelnou orientaci v ingrediencích. Nenahrazuje lékaře, lékárníka, toxikologa, regulační orgány, posouzení bezpečnosti výrobku ani oficiální dokumentaci výrobce. Hodnocení se vztahuje k dostupným datům a může se měnit s novými poznatky nebo změnou legislativy.

Co je vždy rozhodující

U konkrétního produktu je potřeba zohlednit celé složení, koncentrace, způsob použití, četnost a délku expozice, cílovou skupinu a stav pokožky. U léčiv je rozhodující příbalová informace a doporučení lékaře nebo lékárníka. U profesionálních výrobků platí dokumentace výrobce a příslušné bezpečnostní posouzení.

Aktualizace zdrojů

Zdroje i hodnocení průběžně aktualizujeme podle dostupných dat. Pokud narazíte na nepřesnost, zastaralý údaj nebo chybějící odborný zdroj, napište nám. Uveďte prosím název ingredience, odkaz na zdroj a stručné vysvětlení.

Materiál vytvořila organizace GreenScan ve spolupráci s partnery projektu GreenGate₂.

Kontakt a další informace

E-mail: info@greenscan.cz

Web: Green-Gate.eu

Aplikace a projekt: GreenScan / GreenGate₂

Co-funded by
the European Union

FAKULTETA ZA
VARSTVO
OKOLJA

Green scan

Projekt GreenGate₂ (reg. n. 2023-2-CZ01-KA220-YOU-000174554)

byl realizován v rámci programu Erasmus+ s finanční podporou Evropské unie.

Spolufinancováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani agentura EACEA za ně nemohou nést odpovědnost.